

Địa chỉ Email: Thuhientran161@gmail.com

SỞ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

**ĐỀ THI CHỌN HỌC SINH GIỎI LỚP 9 THCS CẤP
TỈNH**

Môn: NGŨ VĂN

ĐỀ THI CHÍNH THỨC

Thời gian làm bài: 150 phút (không kể thời gian giao đề)

Đề thi gồm 06 câu trong 01 trang

Họ và tên thí sinh:Số báo danh

Họ và tên, chữ ký: Giám thị thứ nhất:.....

Giám thị thứ hai:.....

Phần I. Đọc hiểu (4,0 điểm)

Đọc văn bản sau và trả lời các câu hỏi:

*Hạnh phúc bình thường và giản dị lắm
Là tiếng xe về mỗi chiều của bố
Cả nhà quây quần trong căn phòng nhỏ
Chị xới cơm đầy bắt phải ăn no
Hạnh phúc là khi đêm về không có tiếng mẹ ho
Là ngọn đèn soi tương lai em sáng
Là điểm mười mỗi khi lên bảng
Là ánh mắt một người lạ như quen
Hạnh phúc là khi mình có một cái tên
Vậy đừng nói cuộc đời tẻ nhạt nhé em
Tuổi mười tám còn khờ khạo lắm
Đừng tô vẽ một chân trời xa toàn màu hồng thắm
Hạnh phúc vẹn nguyên giữa cuộc đời thường.*

(Trích **Hạnh phúc** - Thanh Huyền)

Câu 1. Tác dụng của việc lặp lại cụm từ *hạnh phúc* ở các khổ thơ trong văn bản trên?

Câu 2. Em hiểu như thế nào về ý nghĩa hai câu thơ sau:

*Đừng tô vẽ một chân trời xa toàn màu hồng thắm
Hạnh phúc vẹn nguyên giữa cuộc đời thường.*

Câu 3. Hãy nhận xét về tình cảm của nhân vật trữ tình được thể hiện trong văn bản trên.

Câu 4. Bài học ý nghĩa nhất em rút ra từ văn bản trên là gì?

Phần II. Tạo lập văn bản (16,0 điểm)

Câu 1. (6,0 điểm)

Từ ý nghĩa được gợi ra qua văn bản đọc hiểu, hãy viết bài văn (khoảng 300 chữ) trình bày quan niệm của em về hạnh phúc.

Câu 2. (10,0 điểm)

M.Gorơki cho rằng: “*Văn học giúp con người hiểu được bản thân mình, nâng cao niềm tin vào bản thân mình và làm nảy nở ở con người khát vọng hướng tới chân lý*”. Anh / chị hiểu ý kiến trên như thế nào? Bài thơ “*Khát vọng*” của Bùi Minh Tuấn đã “*làm nảy nở ở con người khát vọng hướng tới chân lý*” như thế nào?

Khát vọng

(Bùi Minh Tuấn)

*Hãy sống như đời sống để biết yêu nguồn cội
Hãy sống như đồi núi vươn tới những tầm cao
Hãy sống như biển trào, như biển trào để thấy bờ bến rộng
Hãy sống như ước vọng để thấy đời mệnh mông*

Và sao không là gió, là mây để thấy trời bao la

*Và sao không là phù sa rót mỡ màu cho hoa
Sao không là bài ca của tình yêu đôi lứa
Sao không là mặt trời gieo hạt nắng vô tư*

*Và sao không là bão, là giông, là ánh lửa đêm đông
Và sao không là hạt giống xanh đất mẹ bao dung
Sao không là đàn chim gọi bình minh thức giấc
Sao không là mặt trời gieo hạt nắng vô tư*

*** Chú thích:**

Nhạc sĩ Phạm Minh Tuấn quê gốc ở vùng đất cách mạng huyện Xuân Trường, tỉnh Nam Định. Tên tuổi của ông đã trở nên gần gũi, thân quen với người yêu nhạc. Có những bản nhạc đã ghi sâu vào lòng người như “Bài ca không quên” “Đất nước”, “Dấu chân phía trước”... Nhạc của ông không kỳ bí, không cao siêu, khó hiểu mà rất gần gũi, dễ hát. Ông thường dùng thơ để phổ nhạc, nên lời nhạc ngắn gọn nhưng súc tích, len lỏi sâu vào tâm hồn người nghe. Cuộc sống là nguồn cảm hứng vô tận trong ông, tình yêu quê hương, đất nước là đề tài quen thuộc với ông.

Được sáng tác từ mùa xuân năm 1985, phổ nhạc từ ý bài thơ “ Nhờ Đảng, tôi biết được” của Đặng Viêt Lợi, ca khúc “Khát vọng” vẫn luôn giữ được sự tươi mới, hùng hực khí thế và đầy tính thời sự. Ca khúc đã đi vào lòng người nghe mấy chục năm qua khiến lòng ta xốn xang, xao xuyến.

-----HẾT-----

SỞ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

HƯỚNG DẪN CHẤM ĐỀ THI CHỌN HSG LỚP 9 THCS CẤP TỈNH Môn: NGỮ VĂN (Hướng dẫn chấm gồm 04 trang)

Phần	Câu	Nội dung	Điểm
I		<i>Các câu hỏi trong đề thi ra theo hướng mở, thí sinh được quyền trả lời theo ý hiểu của bản thân, nhưng cần đảm bảo sức thuyết phục. Giám khảo tham khảo các gợi ý sau để đánh giá, cho điểm.</i>	
	1	Việc lặp lại cụm từ <i>hạnh phúc</i> trong các khổ thơ có tác dụng; - Nhấn mạnh vào nội dung, chủ đề của bài thơ: quan niệm của tác giả về hạnh phúc. - Tạo liên kết giữa các khổ thơ, khiến giọng thơ nhịp nhàng, da diết.	0,5 0,5
	2	Ý nghĩa của hai câu thơ: Hạnh phúc không phải là những điều xa vời, mơ mộng mà hiện diện ngay trong cuộc sống đời thường, gần gũi quanh ta.	1,0
	3	Nhận xét về tình cảm của nhân vật trữ tình được thể hiện trong văn bản: - Nhân vật trữ tình thể hiện sự trân trọng, yêu thương, gắn bó với những người thân, không khí đầm ấm của gia đình; với những niềm vui nhỏ bé, giản dị, đời thường. - Đó là tình cảm chân thành, sâu sắc được rút ra từ trải nghiệm của một người con.	0,5 0,5
	4	Bài học ý nghĩa nhất rút ra từ văn bản: <i>Thí sinh rút ra một bài học ý nghĩa nhất với bản thân. Sau đây là gợi ý:</i> - Cần biết yêu quý, trân trọng tình cảm gia đình - Biết trân trọng, nâng niu những niềm vui, hạnh phúc nhỏ bé, giản dị, gần gũi ...	1,0
II	1	Viết bài văn (khoảng 300 chữ) trình bày quan niệm về hạnh phúc	
		a. Đảm bảo cấu trúc bài văn nghị luận: có đủ 3 phần: Mở bài, Thân bài, Kết bài. Phần Mở bài nêu được vấn đề; phần Thân bài triển khai được vấn đề; phần Kết bài khái quát, kết thúc vấn đề.	0,25
		b. Xác định đúng vấn đề nghị luận: quan niệm về hạnh phúc.	0,5
		c. Triển khai vấn đề nghị luận: Thí sinh có thể trình bày theo nhiều cách khác nhau nhưng cần đảm bảo các yêu cầu chính như sau:	4,5
		* Giới thiệu vấn đề nghị luận	0,25
		* Giải thích Hạnh phúc là trạng thái sung sướng vì cảm thấy hoàn toàn đạt được ý nguyện.	0,5
		* Bàn luận - Bày tỏ quan niệm về hạnh phúc: <i>Thí sinh có thể bày tỏ những quan niệm riêng về hạnh phúc, nhưng cần có luận giải thuyết phục, không vi phạm chuẩn mực đạo đức và pháp luật. Có thể theo một trong những hướng sau:</i> + Hạnh phúc có thể là có cuộc sống vật chất đủ đầy; đạt được những thành công lớn lao; có địa vị cao trong xã hội... + Hạnh phúc có thể đến từ những điều nhỏ bé, giản dị, gần gũi; được sống, làm việc và cống hiến cho cộng đồng; được yêu thương, chia sẻ... ...	2,0

	- Phê phán những người không biết trân trọng hạnh phúc mình đang có; quan niệm về hạnh phúc lệch lạc; vì hạnh phúc của cá nhân mà làm tổn hại đến người khác.	0,5
	* Mở rộng, liên hệ, rút ra bài học - Mỗi người có quan niệm về hạnh phúc khác nhau nhưng cần dung hòa giữa đời sống vật chất và đời sống tinh thần, giữa cá nhân với mọi người xung quanh để có hạnh phúc trọn vẹn. - Cần làm gì để đạt được hạnh phúc? + Hiểu, trân trọng giá trị của niềm vui hạnh phúc trong cuộc sống. + Biết xác định rõ ràng mục tiêu hạnh phúc của bản thân: có ước mơ, hoài bão, khát vọng cao đẹp. + Tự mình nỗ lực, cố gắng, phấn đấu học tập, rèn luyện để xây dựng hạnh phúc.	0,5 0,5
	* Kết thúc vấn đề nghị luận	0,25
	d. Chính tả, dùng từ, đặt câu: không mắc lỗi chính tả, dùng từ, đặt câu	0,25
	e. Sáng tạo: Triển khai vấn đề logic, hệ thống, bày tỏ được quan điểm cá nhân một cách thuyết phục, diễn đạt giàu hình ảnh, văn có cảm xúc.	0,5
2	M.Gorki cho rằng: “<i>Văn học giúp con người hiểu được bản thân mình, nâng cao niềm tin vào bản thân mình và làm nảy nở ở con người khát vọng hướng tới chân lý</i>”. Anh / chị hiểu ý kiến trên như thế nào? Bài thơ “ Khát vọng” của Bùi Minh Tuấn đã “<i>làm nảy nở ở con người khát vọng hướng tới chân lý</i>” như thế nào?	10,0
	a. Đảm bảo cấu trúc bài văn nghị luận: có đủ 3 phần: Mở bài, Thân bài, Kết bài. Phần Mở bài nêu được vấn đề, phần Thân bài triển khai được vấn đề, phần Kết bài khái quát, kết thúc vấn đề.	0,25
	b. Xác định đúng vấn đề nghị luận: M.Gorki cho rằng: “<i>Văn học giúp con người hiểu được bản thân mình, nâng cao niềm tin vào bản thân mình và làm nảy nở ở con người khát vọng hướng tới chân lý</i>” và bài thơ “ Khát vọng” của Bùi Minh Tuấn đã “<i>làm nảy nở ở con người khát vọng hướng tới chân lý</i>”.	0,5
	c. Triển khai vấn đề nghị luận: Thí sinh có thể trình bày theo nhiều cách khác nhau nhưng cần đảm bảo các yêu cầu chính như sau:	8,5
	1. Mở bài: Giới thiệu vấn đề nghị luận	0,5
	2. Thân bài	
	*Giải thích:	0,25
	- Ý kiến của M.Gorki bàn về chức năng nhận thức và giáo dục của văn chương. + Từ khi hình thành và phát triển, văn học luôn lấy đời sống xã hội và con người làm đối tượng phản ánh. Không một tác phẩm nào không được xây nên từ chất liệu hiện thực cuộc sống, không một người nghệ sĩ nào không chắt chiu mật ngọt dâng đời đồng thời khơi dậy mạnh mẽ khát vọng sống đẹp đẽ của con người thông qua tác phẩm. + “Văn học giúp con người hiểu được bản thân mình, nâng cao niềm tin vào bản thân mình”: Tác phẩm văn học là kết tinh quá trình lao động sáng tạo nghệ thuật của nhà văn. Trong quá trình ấy, văn học luôn đòi hỏi nhà văn phải tìm tòi, sáng tạo nhưng không được phép thoát ly khỏi đời sống và mỗi một sáng tác phải là “tấm gương phản ánh hiện thực” bằng cái tâm trong	0,25 0,25

	sáng của người cầm bút. Bởi thế, văn học xác định được vai trò và ý nghĩa sự có mặt của mình trước cuộc đời. - Văn học “làm nảy nở ở con người khát vọng hướng tới chân lý”: Văn học là nơi nương tựa tâm hồn, nâng đỡ niềm tin của con người vào cuộc sống, là nơi nuôi dưỡng những khát vọng, mơ ước hướng về tương lai tốt đẹp hơn, tươi sáng hơn. Chính điều đó làm cho những giá trị của văn học được khẳng định, được đón nhận và giúp con người hướng khát vọng của mình đến “chân lý” - những điều tốt đẹp nhất của cuộc sống. Mục đích của văn học là hướng đến cái đích cuối cùng của Chân – Thiện – Mĩ.	
	* Bàn luận - Xuất phát từ đặc trưng của văn học: phản ánh chân thực đời sống; lấy cái đẹp của hiện thực đời sống làm chất liệu, đề tài, cảm hứng sáng tác. - Xuất phát từ chức năng của văn học: văn học phản ánh cuộc sống và con người theo quy luật của cái đẹp, nhằm thỏa mãn nhu cầu thẩm mĩ của con người. Giá trị thẩm mĩ của văn học biểu hiện ở khả năng văn học phát hiện và miêu tả những vẻ đẹp muôn hình muôn vẻ của cuộc sống một cách sinh động, giúp con người cảm nhận và biết rung động một cách tinh tế, sâu sắc trước vẻ đẹp đó. Tất cả phải thể hiện qua tài năng của người nghệ sĩ trong việc sáng tạo nên hình thức nghệ thuật độc đáo, hấp dẫn.	0,25 0,75
	* Chứng minh: Chứng minh qua ca khúc “Khát vọng” của Bùi Minh Tuấn. - Giới thiệu tác giả, tác phẩm: (Phần chú thích) <i>Luận điểm 1: Ca khúc “Khát vọng” của Bùi Minh Tuấn đã “làm nảy nở ở con người khát vọng hướng tới chân lý” đó là khát vọng hướng tới những tình điều cao đẹp, được cống hiến cho cuộc đời chung.</i> Ca khúc “Khát vọng” của Bùi Minh Tuấn là lời ước nguyện chân thành và tha thiết, là những khát khao và lý tưởng cống hiến không mệt mỏi để làm đẹp cho cuộc sống. Cũng là lời nhắc nhở, thúc giục thế hệ trẻ hôm nay phải chọn cho mình lối sống mang đến giá trị trên cơ sở giữ gìn những nét bản sắc của quê hương, dân tộc. + Xuất hiện ở đầu ca khúc, là bốn lần điệp ngữ “hãy sống như...” cộng với kết cấu lặp lại nhấn mạnh lời mong muốn thiết tha của nhạc sĩ dành cho mọi người: Điều thứ nhất hãy sống như chính cuộc đời mà ta đang sống và phải biết trân trọng lịch sử, cội nguồn, truyền thống của cha ông đã đi trước. Đó là lối sống dựa trên đạo lý “uống nước nhớ nguồn” từ bao đời nay của cha ông ta. Điều thứ hai hãy sống giống như những đồi núi vững chãi, thách thức trước khó khăn, gian khổ để vươn đến những tầm cao mới và khẳng định được giá trị của mình. Điều thứ ba hãy sống như biển trào để cảm nhận được những nhịp đập của con sóng và bờ biển rộng bao la, để thấy được bến bờ bao la, vô tận của cuộc đời. Cuối cùng hãy sống với những ước vọng cao đẹp để thấy cuộc đời mênh mông, rộng lớn nhưng có giá trị vô cùng. <i>Hãy sống như đời sống để biết yêu nguồn cội</i> <i>Hãy sống như ước vọng để thấy đời mênh mông.</i> -> Đó đều là những khát vọng sống cao đẹp mà nhạc sĩ muốn thế hệ trẻ hướng tới, các điệp ngữ “hãy sống như...” xuất hiện kết hợp với nhịp điệu nhanh, dồn dập, nhấn mạnh khát vọng sống cao đẹp của nhạc sĩ và niềm mong muốn đến cháy bỏng của ông dành cho thế hệ trẻ hôm nay.	4,0

+Tám câu thơ còn lại tiếp tục mạch cảm xúc về lẽ sống cao đẹp:
Và sao không là gió, là mây để thấy trời bao la
Và sao không là phù sa rót mỡ màu cho hoa

.....
Sao không là đàn chim gọi bình
minh thức giấc Sao không là mặt
trời gieo hạt nắng vô tư

Lời ca tha thiết, dịu dặt rồi vút cao cùng những câu hỏi tu từ tự vấn lòng và tự vấn người: sao không là gió, là mây để thấy bầu trời bao la; sao không là phù sa để rót mật ngọt cho đời, gieo màu mỡ cho cây cối, hoa lá; sao không là bài ca để ngân nga tình yêu đôi lứa; sao không là mặt trời để gieo hạt nắng vô tư, tự nguyện sưởi ấm cho cuộc đời, xua tan giá lạnh mùa đông; sao không là hạt giống để ươm mầm thành cây và cuối cùng là sao không là đàn chim để gọi bình minh thức dậy...Liên tiếp các điệp ngữ “sao không”, “và sao” xuất hiện nhấn mạnh những mong mỏi của nhạc sĩ với cuộc đời. Đó đều là những khát vọng và lý tưởng sống cao đẹp, thể hiện mong ước tự nguyện cống hiến cho cuộc đời, là lẽ sống đẹp của tuổi trẻ và con người hôm nay như một lời động viên, thôi thúc con người hãy sống và theo đuổi những mơ ước, những khát vọng của chính bản thân mình. Bài hát nhắc đến những mục đích sống của con người, tưởng chừng như to tát nhưng thực ra, đó đều là những điều bình dị mà ai ai cũng có thể làm được. Đó là sống yêu thương nguồn cội, sống luôn thẳng đầu nhìn về tương lai, để thấy và hòa mình vào với thiên nhiên, với những ước mơ cháy bỏng, và quan trọng nhất là được sống cuộc đời của chính mình, để dù sau này, dù khi trở về với cát bụi cũng không phải hối tiếc bất cứ điều gì.

->Giọng điệu thiết tha, ngân nga cảm xúc, nhịp dồn dập, cảm xúc chân thành của lời ca khiến những mong ước ấy trở nên thật tha thiết, có sức lay động mạnh tâm hồn người đọc, người nghe.

-Bài hát “Khát vọng” mang lại cho người đọc cảm giác khát khao, hy vọng và động lực để sống như đời sông, đời núi vươn tới những mục tiêu cao hơn và yêu thương nguồn cội của mình. Ca khúc truyền tải được thông điệp tích cực và sâu sắc về lối sống có trách nhiệm và ước mơ, giúp người đọc cảm nhận được giá trị của cuộc sống và tình yêu thương.

- Bài hát đem đến cho mọi người cảm xúc phong phú, cảm phục tự hào về tình yêu cuộc đời tha thiết mà tác giả gửi gắm. Đó là khát vọng hóa thân để cống hiến và dựng xây cuộc đời.

Lưu ý điểm 2. Ca khúc “Khát vọng” của Bùi Minh Tuấn đã “làm nảy nở ở con người khát vọng hướng tới chân lý” thông qua những hình thức nghệ thuật đặc sắc:

Bài hát với nhịp 6/8 thông thả, giai điệu trầm ấm, âm vực thấp ở đoạn đầu thể hiện nỗi trăn trở từ lâu đang chất chứa trong lòng. Sang đoạn sau nhịp điệu nhanh, rộn ràng, tha thiết...giai điệu chọt vút lên như muốn bày tỏ khát vọng, ý nguyện thiết tha mong muốn được cống hiến cho cuộc đời chung.

Bài hát với những ca từ dễ hiểu, lời ca ngọt ngào, êm ái, sử dụng những từ ngữ chất chứa nhiều tâm tư tình cảm, là lời của những trái tim yêu thương cuộc đời, sống tận hiến và luôn hướng tới tương lai trong tâm thế vui vẻ, hạnh phúc nhất.

	Bài hát sử dụng khá nhiều điệp từ, điệp ngữ nhất là kết cấu lặp lại hãy sống như... sao không... vì sao... tạo sự liên kết nhịp nhàng giữa các dòng thơ, tạo âm hưởng giục giã, nhấn mạnh những khát khao và mong muốn chân thành của nhà thơ	
	* Mở rộng, nâng cao Khẳng định ý kiến của M. Groki là hoàn toàn đúng đắn bởi lẽ nhà văn đã đã khẳng định bản chất, đặc trưng, vai trò, mục đích... của văn học và ý thức, trách nhiệm, tâm huyết của nhà văn trong quá trình sáng tác văn học. Ca khúc “Khát vọng” đã khơi dậy, làm nảy nở trong lòng bạn đọc tình yêu thương, vươn tới những khát vọng cao đẹp của con người - Ý kiến đã đặt ra yêu cầu đối với người sáng tác và người tiếp nhận: + Đối với người sáng tác: Nhà văn phải ý thức được rằng các sáng tác của mình không thể xa rời cuộc sống, vì thế phải trải nghiệm, có vốn sống phong phú, có tâm hồn tinh nhạy để phát hiện được những vẻ đẹp của cuộc sống, dù đó là những vẻ đẹp khuất lấp không dễ nhận ra. Bên cạnh đó nhà văn cần trau dồi tài năng để thể hiện những vẻ đẹp của cuộc sống ấy qua hình thức nghệ thuật độc đáo, hấp dẫn. + Đối với người đọc: Phải huy động vốn sống và trải nghiệm, trau dồi vốn từ để nâng tầm tiếp nhận, hiểu đúng, hiểu sâu về tác phẩm, có thể cảm nhận vẻ đẹp của tác phẩm; đồng cảm với những tư tưởng, tình cảm của nhà văn.	0,5 0,25 0,25
	3. Kết bài: Kết thúc vấn đề nghị luận	0,5
	d. Chính tả, dùng từ, đặt câu: không mắc lỗi chính tả và diễn đạt.	0,25
	e. Sáng tạo: Có sáng tạo trong cấu trúc bài, triển khai luận điểm; bài viết thể hiện cảm nhận sâu sắc, diễn đạt giàu hình ảnh, văn có cảm xúc.	0,5

Lưu ý: Giám khảo linh hoạt vận dụng hướng dẫn chấm, tránh cách đếm ý cho điểm. Điểm toàn bài cho lẻ đến 0,25.

-----Hết-----